

Nr 29

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående kommunal skatteutjämning, m. m., såvitt propositionen hänvisats till bevillningsutskottet.

I en den 26 februari 1965 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 43, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels antaga vid propositionen fogade förslag till

1) lag med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt; och

2) förordning om skatteutjämningsbidrag,

dels bifalla de förslag i övrigt, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Propositionen har hänvisats, såvitt gäller förslaget till lag med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt, till bevillningsutskottet, såvitt avser frågan om kostnaderna för folkpensioneringen, till lagutskott och i övrigt till statsutskottet.

Beträffande *propositionens huvudsakliga innehåll* må här anföras följande.

I propositionen föreslås att en bidragsgivning i allmänt skatteutjämnande syfte till kommunerna införs fr. o. m. år 1966. I samband därmed slopas de nuvarande skatteersättningarna till kommunerna i anledning av 1957 och 1961 års ortsavdragsreformer samt skattelindringsbidraget till synnerligt skattetyngda kommuner. Det föreslagna bidragssystemet är uppbyggt så, att bidrag utgår *dels* till landskommuner, köpingar, städer, landstingskommuner och kyrkliga kommunenheter, när skattekraften, dvs. skatteunderlaget per invånare, i kommunen understiger en viss nivå (skatteutjämningsbidrag vid brist på skattekraft), *dels* till landskommuner, köpingar och städer, när den sammanlagda utdebiteringen för allmän kommunalskatt i kommunen överstiger medelutdebiteringen i riket (skatteutjämningsbidrag vid hög utdebitering). Utöver dessa bidrag kan efter ansökan ett extra skatteutjämningsbidrag utgå, om synnerliga skäl föreligger.

Skatteutjämningsbidraget vid brist på skattekraft bygger på ett tillskott

av skatteunderlag. Tillskottet varierar med hänsyn till kommunens belägenhet. Riket indelas sålunda i tre skattekraftsområden med olika gränser för tillskottens storlek, nämligen skattekraftsområde 1, omfattande hela riket med undantag av de fyra nordligaste länen, skattekraftsområde 2, omfattande Västernorrlands och Jämtlands län samt Västerbottens läns kustland, och skattekraftsområde 3, omfattande Lapplandsdelen av Västerbottens län och Norrbottens län. Kommun garanteras en skattekraft i område 1 av 95 % om fråga är om landstingskommun och 90 % om fråga är om annan kommun, i område 2 av 110 % och i område 3 av 125 % av medel-skattekraften i riket. För landstingskommun gäller därjämte den särskilda garantin att tillskottet av skatteunderlag inte skall understiga vad kommunen för år 1965 uppburit i tillskjutet skatteunderlag enligt 1957 och 1962 års kungörelse om skatteersättning. Om landskommuns, köpings eller stads sammanlagda utdebitering för allmän kommunalskatt understiger medelutdebiteringen skall dock de nämnda procenttalen reduceras. Bidraget utgår med belopp som motsvarar produkten av skatteunderlagstillskottet och kommunens utdebiteringssats för bidragsåret.

Skatteutjämningsbidraget vid hög utdebitering beräknas på kommunens totala skatteunderlag och utgår efter en viss procent av den del av den sammanlagda utdebiteringen för året före bidragsåret som överstiger medelutdebiteringen i riket.

Vidare föreslås att vissa speciella bidrag till kommunerna skall avlösas, nämligen bidragen till skolmältider, till anskaffande av inventarier för skolmältider, till skolskjutsar och inackordering, till pedagogisk utrustning, till de kommunala folkbiblioteken, till anordnande samt om- och tillbyggnad av ålderdomshem ävensom till uppförande eller inrättande av barnhem och till driften av barnhem. De genom avlösningen disponibla medlen föreslås skola överföras till det allmänt skatteutjämnande bidragssystemet.

Slutligen föreslås att staten skall överta kommunernas nuvarande kostnader för de statligt reglerade folkpensionsförmånerna, dvs. kostnaderna för förtidspensioner jämte barntillägg till sådana pensioner, änkepensioner i anledning av dödsfall som inträffat före den 1 juli 1960 samt hustrutillägg. Samtidigt föreslås att kommunerna skall helt svara för de kommunala bostadstilläggen.

En reform enligt de angivna riktlinjerna kan för budgetåret 1965/66 beräknas tillföra kommunerna ett nettotillskott av drygt 400 milj. kr.

Det till bevillningsutskottet hänvisade *författningsförslaget* är av följande lydelse.

Förslag

till

Lag**med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets
utdebitering av skatt**

Härigenom förordnas som följer,
Kommuns och annan menighets utdebitering av skatt skall bestämmas i förhållande till det antal skattekoronor och skatteören, som vid närmast föregående års taxering påförts de skattskyldiga, med tillägg av det antal skattekoronor, som staten skall tillskjuta enligt förordningen den (nr) om skatteutjämningsbidrag.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling, och skall tillämpas första gången vid fastställande av utdebitering för år 1966.

Rörande motiveringen för de i propositionen framlagda förslagen hänvisar utskottet till ovannämnda statsrådsprotokoll. Redogörelsen härutinnan återfinnes under följande rubriker å nedan angivna sidor i propositionen, nämligen

1. Inledning, s. 9—10.
2. Nuvarande bidragssystem, s. 10—18.
3. Den principiella utformningen av ett allmänt skatteutjämnande bidragssystem, s. 18—37.
4. Detaljutformningen av skatteutjämningssystemet, s. 37—67.
5. De speciella statsbidragen, s. 67—72.
6. Folkpensionskostnaderna, s. 72—76.
7. Kostnaderna, s. 76—82.
8. De föreslagna åtgärdernas betydelse i utdebiteringshänseende, s. 83—84.
9. Anslagsfrågor, s. 84—85.
10. Hemställan, s. 85.

Utskottet. Utskottet, som icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, får hemställa,

att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 43, såvitt densamma hänvisats till

bevillningsutskottet, antaga det vid propositionen fogade förslaget till lag med särskilda bestämmelser om kommuns och annan menighets utdebitering av skatt.

Stockholm den 22 april 1965

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Yngve Nilsson, Wärnberg, Elofsson, Lundström, Wirmark, Billman, Paul Jansson, Ottosson och Arne Pettersson; samt

från andra kammaren: herrar Magnusson i Borås, Brandt, Vigelsbo, Asp, Eriksson i Bäckmora, Andersson i Essvik, Enskog, Larsson i Umeå, och Nyström.